

VIII JORNADES D'ARXIVÍSTICA DE CATALUNYA

T o r t o s a , 1 7 - 1 9 m a i g 2 0 0 1

Durant els dies 17, 18 i 19 de maig s'han celebrat a Tortosa les vuitenes jornades d'arxivística, organitzades de forma molt eficaç per l'Associació d'Arxivers de Catalunya. El tema central ha estat *La descripció arxivística: noves tècniques, noves eines?*, i la selecció dels ponents va ser encertada per a donar una visió general d'aquesta problemàtica a partir de propostes concretes arreu del món.

El primer ponent, Stefano Vitali, del Comitè sobre Estàndards de Descripció del CIA (Consell Internacional d'Arxius) va tractar sobre *La segona edició d'ISAD(G) i el pla de treball del Comitè sobre Estàndards de Descripció del CIA per al proper quadrienni*. Va parlar de la importància que ha estat aconseguir uns estàndards per a la normalització de la descripció arxivística, cosa que es fa palesa ja en la segona edició de la ISAD(G). El desenvolupament i la utilització de la informàtica com a eina de treball ha provocat que la comunitat arxivística haja arribat a aquest acord estàndard, ja que els informàtics sol·licitaven uns camps comuns per a la introducció d'informació arxivística en bases de dades electròniques. Després de fer un repàs a les regles de descripció de la ISAD(G) i a l'èxit obtingut per la comunitat arxivística internacional, en utilitzar-les, Stefano Vitali va remarcar també allò que considerem molt important, que "*descripció i instruments de descripció no són la mateixa cosa*", i en aquest sentit la norma ISAD(G) serveix per a la descripció documental, mentre que per a elaborar els instruments de descripció, és a dir, guies, inventaris, etc., el CIA ha constituït, fa quatre anys, un subcomitè específic que haurà de redactar una proposta de directrius per a la preparació dels esmentats instruments de descripció.

Un grup de treball català⁽¹⁾ va preparar una ponència sobre *La descripció arxivística a Catalunya: estat de la qüestió*. Va fer un repàs a la tradició de la descripció arxivística catalana, va remarcar-hi fites com la guia de l'Arxiu de la

Corona d'Aragó, d'Eduardo González Hurtebise, i també va indicar com en els darrers 20 anys una de les majors preocupacions, fins i tot més que la descripció, ha estat la classificació de diferents fons documentals. La introducció de la gestió documental als organismes públics, la mecanització i les noves tecnologies van provocar que sorgiren projectes que desenvoluparen aquestes tasques en diferents arxius. Els quadres de classificació i la descripció arxivística han estat la principal preocupació més recent, tot això junt amb la inquietud de la incorporació de les noves tecnologies i la seua aplicació, a nivell experimental, en diversos arxius catalans, gràcies a la ràpida publicació de la traducció al català de la norma ISAD(G). La ponència va destacar els objectius de futur, entre els quals cal ressaltar l'estudi, la millora i l'aplicació de la norma ISAD(G) per a la descripció documental i la normalització dels criteris de recuperació de la informació.

Ponències posteriors van exposar diferents experiències en mètodes de descripció: José Generelo, de l'Arxiu Històric Provincial de Burgos, va parlar sobre el programa descriptiu a partir del Manual de Descripción Multinivel (MDM), que és la proposta, a partir de la ISAD(G), del grup de treball de la Junta de Castilla León. Xavier Tarraubella, de l'Arxiu Municipal Administratiu de Barcelona, va explicar el seu mètode de descripció, el qual és un exemple de sistema integrat i normalitzat de descripció. Jean Marie Palayret va explicar l'experiència de la utilització de la norma ISAD(G) als Arxius Històrics de les Comunitats Europees i el problema que suposa la recuperació de la informació documental europea, la qual principalment està en francès o en anglès, problema que se soluciona utilitzant un tesaurus multilingüe en la indexació dels documents, l'*EUROVOC*, a fi que els cercadors que desconeixen, en principi, la llengua en la qual estan redactats els documents, puguin localitzar-los. Montserrat Canela, de l'Alt Comissariat de les Nacions Unides pels Refugiats, va exposar el

projecte EDMS, sobre la descripció dels documents electrònics des del moment del seu naixement amb la captura pel sistema, el qual consisteix bàsicament en què les unitats arxivístiques s'identifiquen primer i després els generadors de la documentació van incorporant els documents respectius a aquestes unitats, tot en suport informàtic.

Kris Kiesling, de la Universitat de Texas, va comparar el sistema de descripció que s'utilitza a USA, l'EAD (Encoded Archival Description), amb la norma ISAD(G) i va ressaltar les escasses diferències existents en els camps dissenyats, de forma que serà possible la comunicació de la descripció documental entre les dues normes.

Una altra part de les ponències va estar dedicada a la problemàtica de la recuperació de la informació. En aquest sentit, Ramon Martín Suquía, del Centre de Patrimoni Documental d'Euskadi, va exposar el sistema de recuperació de la informació que hi utilitzen per a una extensa xarxa d'arxius, tot i que no estiguen situats a Euskadi. El Grup d'Arxivers Municipals de Madrid, representat per Magdalena Merlos i Eugenio Villarreal, van explicar l'interès de la utilització d'un tesaurus per a arxius municipals, tasca en la qual estan treballant, en un procés de selecció de descriptors que es distribueixen en famílies o grups per a fer posteriorment una estructuració jeràrquica. Alcídio Pereira, del Parlament Europeu, va exposar la gran difusió del tesaurus *EUROVOC*, el qual és acceptat en molts parlaments europeus com un instrument vàlid per a l'anàlisi documental i per a la recuperació de la informació, i també va assenyalar que hi ha acceptada una traducció d'aquest tesaurus al valencià, la qual utilitza la Generalitat Valenciana.

Després d'una exposició de les eines que podem trobar per internet, la darrera ponència va ser la d'Andrés Gabiña i Andoni Iturbe, del Parlament Basc, en la qual es va exposar el projecte, ja en marxa, d'un sistema en què la documentació generada en el procés d'elaboració de les lleis i de l'activitat parlamentària es podrà consultar de forma electrònica, amb un objectiu clar: que la documentació parlamentària assoleisca el major grau de publicitat possible, tant perquè els col·lectius afectats per l'activitat parlamentària coneguen la documentació que els competeix, com perquè els ciutadans coneguen les iniciatives i l'actuació dels parlamentaris.

Les jornades es van clausurar en unes conclusions, totes elles dirigides a l'acceptació de la norma ISAD(G) com a mètode de descripció documental, amb tot allò que comporta d'acceptació de les noves tecnologies, i amb una preocupació per la recuperació de la informació documental als arxius.

Nota

(1) El grup està format per Joan Boadas i Raset, Lluís E. Casellas i Serra, Joan Domingo i Basora, Anna Magrinyà i Rull, Ramon Planes i Albets, Jaume Teixidó i Montalà i Jaume E. Zamora i Escala.

Vicent Giménez Chornet
Arxiu del Regne de València
vgimenez.areino@cult.gva.es

